

ยุทธศาสตร์

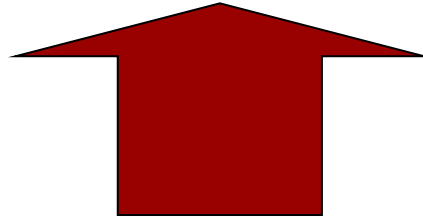
การพัฒนาบนฐาน
ความหลากหลายทางชีวภาพ
และ
การสร้างความมั่นคงของ
ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เป้าหมาย แผนฯ 10

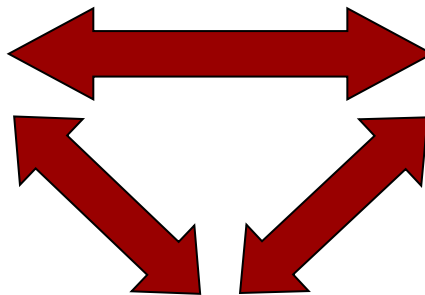
ความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

สร้างสมดุลการพัฒนา

เศรษฐกิจ

สังคม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ ทุนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

น้ำ

ขาดแคลน

- ความจุแหล่งน้ำ 51,100 ล้าน ลบ.ม.
ความต้องการน้ำ 92,736 ล้าน ลบ.ม.
ในปี 2548

น้ำท่วม

- 177 ครั้ง ช่วงปี 2535-2548
เสียหาย 8.5 หมื่นล้านบาท

คุณภาพ

- แหล่งน้ำคุณภาพดีลดลง
เจ้าพระยาตอนล่าง ทำจีนตอนล่าง
ลำตะตะตอนล่าง ทะเลสาบสงขลา

ดิน ที่ดิน

เสื่อมโทรม

- ที่ดินเสื่อมโทรมร้อยละ 60
เพิ่มขึ้น 10 ล้านไร่ในรอบ 10 ปี

การถือ ครองที่ดิน

- ที่ดินทำกินโดยเฉลี่ยลดลง
จาก 21 ไร่/คน ในปี 2536
เหลือ 19.3 ไร่/คน ในปี 2546

ป่าไม้

ถูกทำลาย จน
ระบบนิเวศเสีย
สมดุล

- พื้นที่ป่าลดลงจาก
ร้อยละ 53.3 ในปี 2504 เหลือ
ร้อยละ 32.6 ในปี 2546
- ป่าถูกป่าเพิ่มขึ้น แต่ขาดความ
หลากหลายทางชีวภาพ

ความหลากหลายทางชีวภาพ

แนวโน้ม
สูญพันธุ์
สูงขึ้น

- สัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์ 586 ชนิด แนวโน้มใกล้สูญพันธุ์เพิ่ม 4 ชนิด/ปี
- ต่างประเทศแย่งชิง
จดสิทธิบัตร

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เสื่อมโทรมจาก
การบุกรุก

ความสมบูรณ์
ลดลง

- พื้นที่ป่าชายเลนลดลง
จาก 2.05 ล้านไร่ ในปี 2504
เหลือ 1.5 ล้านไร่ ในปี 2546
- ปะการังร้อยละ 50
หญ้าทะเลร้อยละ 30 เสื่อมโทรม
- อัตราการจับสัตว์น้ำลดลง 3 เท่า

แร่และพลังงาน

การใช้เพิ่ม

- ผลิตแร่เพิ่มร้อยละ 4.4/ปี
นำเข้าพลังงานมากกว่า
ร้อยละ 50

อนาคตอาจ
ขาดแคลน

- ยิบซัมเหลือใช้ 25 ปี
สังกะสี 11 ปี ก๊าซธรรมชาติ
31 ปี ลิเทียม 112 ปี

คุณภาพสิ่งแวดล้อม

เปลี่ยนแปลง
ดีขึ้น
แต่ยังคง
เสื่อมโทรม

- ขยะและของเสียอันตราย
22 ล้านตัน ขยะชุมชนกำจัด
ถูกต้องร้อยละ 35
- ฟุ้งละอองขนาดเล็กและเสียง
เกินมาตรฐานในเขตเมืองหลัก

แหล่งศิลปกรรม โบราณสถาน

ถูกบุกรุก
ทำลาย
จนเสื่อมโทรม

- อุทยานประวัติศาสตร์
พระนครคีรีอโยธยา
เหลือพื้นที่เพียง 1 ใน 5
- พื้นที่มรดกโลกอาจถูก
ถอดถอน

บริบทการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบ ต่อทุนทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม

1. การรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงในตลาดเงินของโลก

- + บัวตกลาง : เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ
- + การรวมกลุ่ม : ใช้ทรัพยากรร่วมกัน
- การค้าและการแข่งขัน : ใช้ทรัพยากรเกินขีดความสามารถฟื้นตัว บัดแย่ง แย่งชิง
- การลงทุน : ย้ายฐานการผลิตอุตสาหกรรม
ก่อมลพิษ

2. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

- + เทคโนโลยีสะอาด : พลังงานทดแทน ลดมลพิษและ
ทรัพยากร
 - + เทคโนโลยีสารสนเทศ : การจัดการที่ดิน ป่าไม้ น้ำ
 - + เทคโนโลยีชีวภาพ : ความหลากหลายทางชีวภาพ
-
- สันต้าวอิเล็กทรอนิกส์ : บข:เทคโนโลยี
 - เทคโนโลยีกับภูมิปัญญาท้องถิ่น : การแบ่งปัน
ผลประโยชน์

3. มิติทางสังคมและโครงสร้างประชากร

- + **ผู้สูงอายุ** : บริการและอาหาร
สุขภาพ ยา ภูมิปัญญาท้องถิ่น
แพทย์พื้นบ้าน
- **เมือง** : มลพิษเขตเมือง แสงเสียง
ทรัพยากรเมืองกับชนบท

4. บริบทการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม

+ พันธกรณี : บริหารจัดการ

- โลกร้อน : การสูญเสีย
ภัยแล้ง น้ำท่วม
สภาพอากาศแปรปรวน

5. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริษัท

- + **กระแสนิยมธรรมชาติ** : อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ท่องเที่ยว สินค้าสีเขียว
- + **กระแสสุขภาพ** : ภูมิปัญญาท้องถิ่น สมุนไพร
แพทย์แผนไทย

- **กระแสวัตถุนิยม** : เริงใช้ทรัพยากร
- **รูปแบบบริบทใหม่ๆ** : เตลื่อนย้ายพันธู์ข้ามแดน
ดุกตามระบบนิเวศ

กรอบแนวคิด

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวทรัพยากร

น้ำ

ดิน ที่ดิน

ป่าไม้

ทะเลและชายฝั่ง

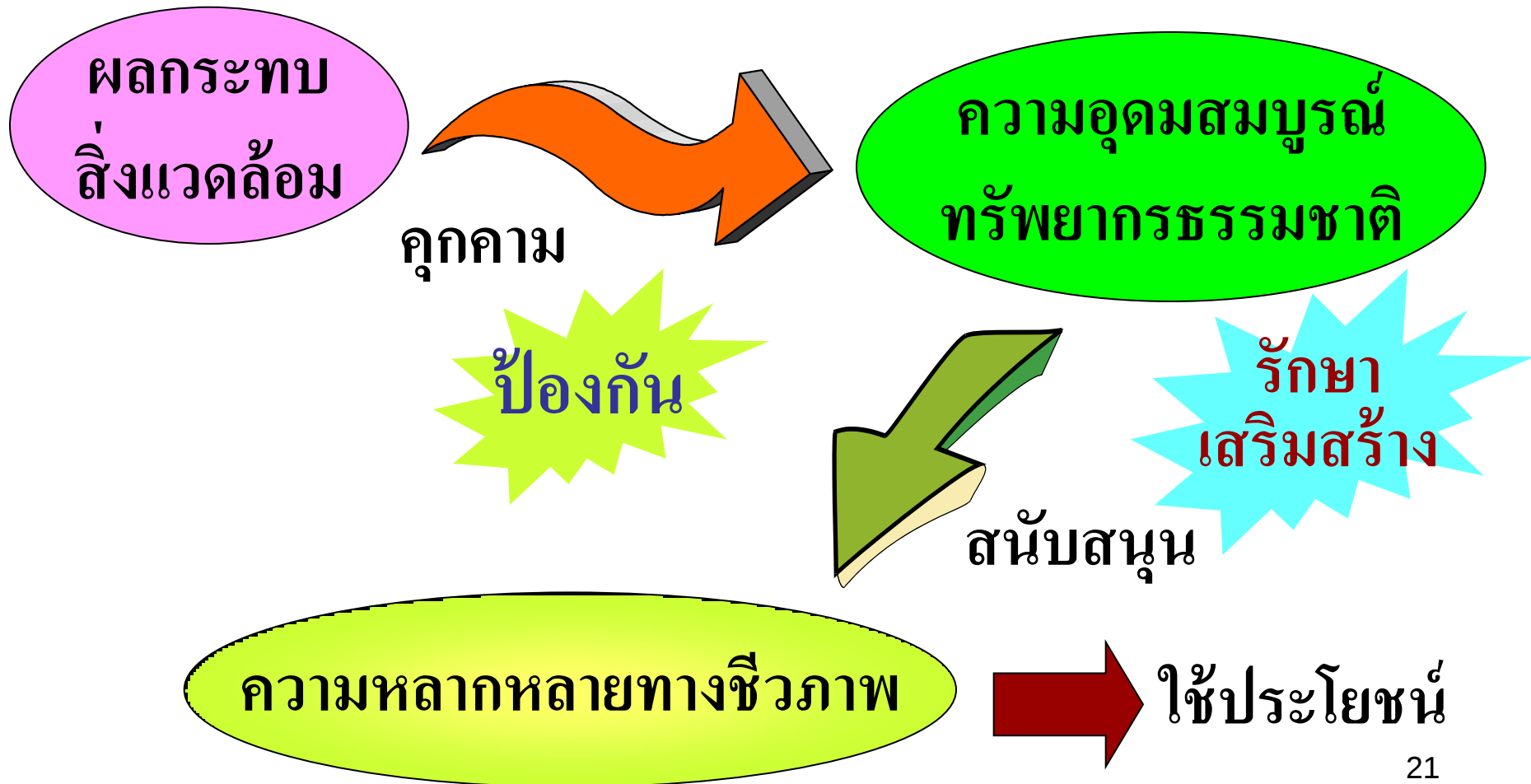
แร่และพลังงาน

ความหลากหลาย
ทางชีวภาพ

ครอบคลุม
ทรัพยากรธรรมชาติ
หลักที่สำคัญ

ความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ ความหลากหลายทางชีวภาพ

โอกาสจากบริบทการเปลี่ยนแปลง

ความพร้อมของประเทศ

เตรียมความพร้อม
การผลิตสมุนไพร
2,500 แห่ง

อุปทาน

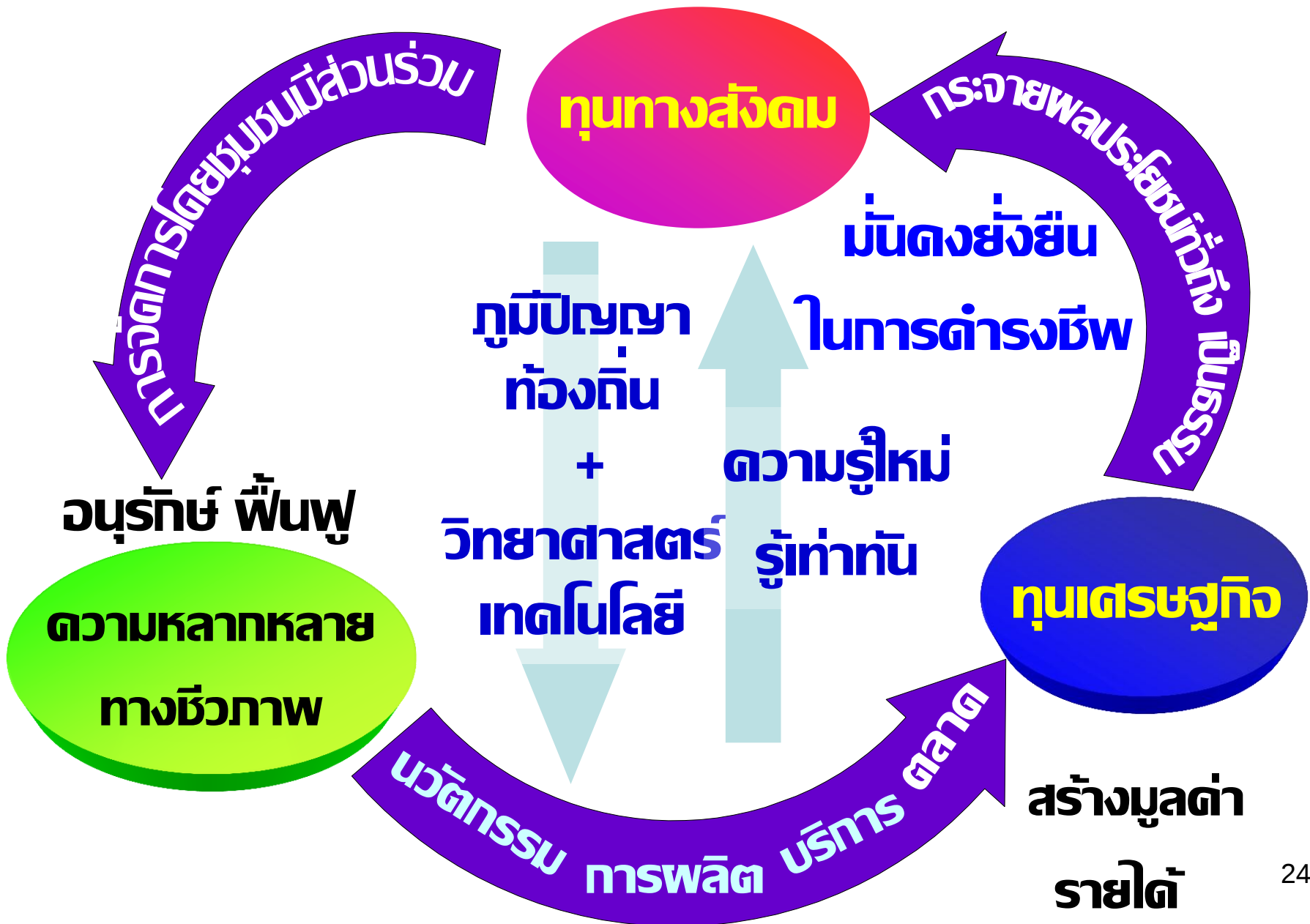
ร้อยละ 80 ของตัวยาที่ผลิต
จากความหลากหลายทางชีวภาพ
มาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

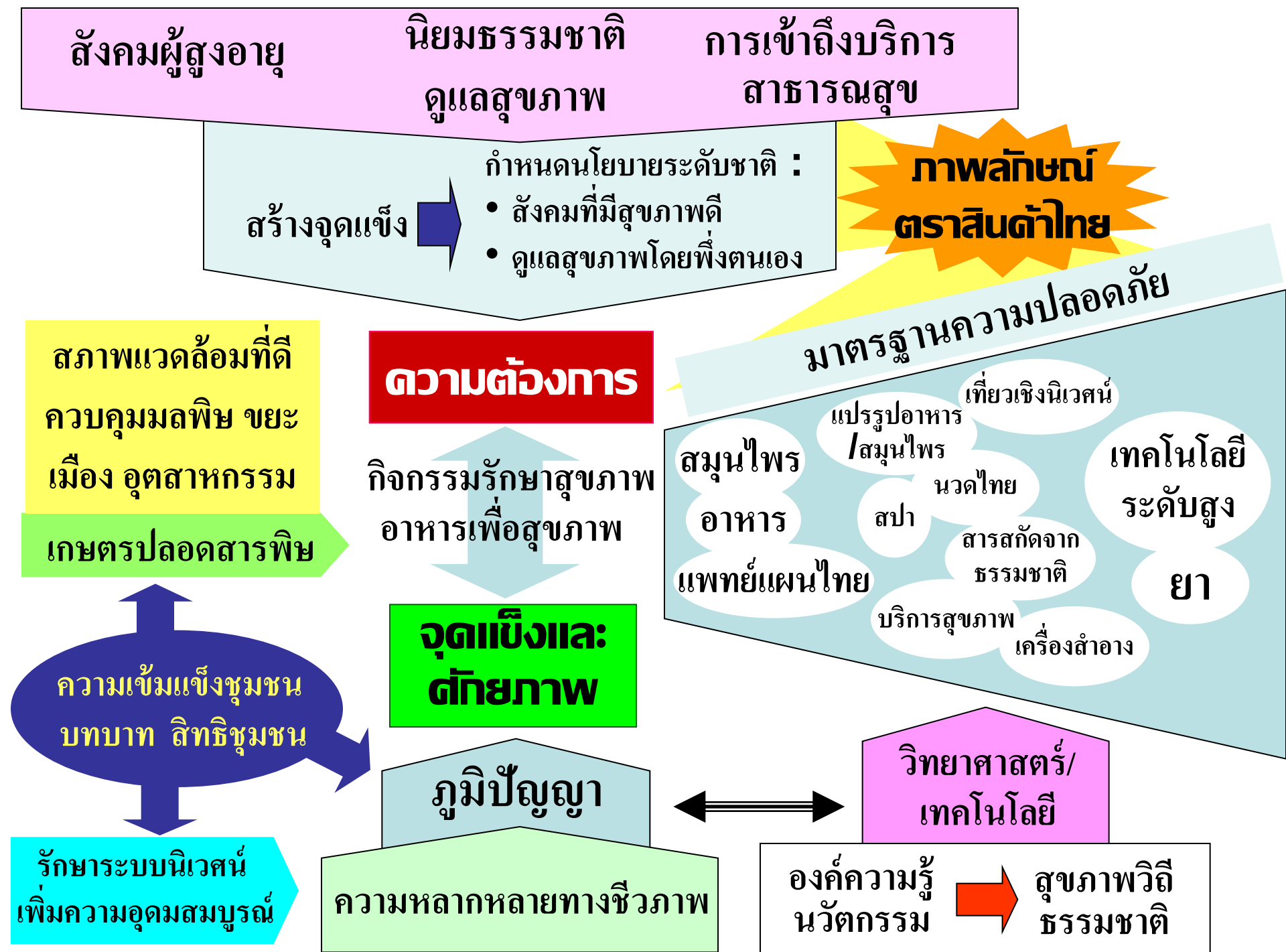
ความหลากหลายของสายพันธุ์ที่มี
คุณค่าต่อการผลิต 140,000 ชนิด

อุปสงค์
ตลาดผลิตภัณฑ์
ธรรมชาติในโลก
400,000 ล้านบาท

ตลาดเตรียมไทย
สมุนไพรไทย
48,000 ล้านบาท

วงจรการเสริมสร้างทุนที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์หลัก

- อนุรักษ์ฟื้นฟู ยกระดับ สร้างคุณค่า ความหลากหลายทางชีวภาพ
- เสริมสร้าง ทู่นเพื่อการพัฒนาประเทศ ให้สมดุลยั่งยืน
- วางรากฐานปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่ การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ

หลักการกำหนดแนวทาง

1. อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรและดูแลสิ่งแวดล้อม
2. ใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างระมัดระวัง ให้ความสำคัญ
ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
3. ใช้จุดแข็งจากความหลากหลายทางชีวภาพ
และโอกาสจากบริบทการเปลี่ยนแปลง
4. บริหารจัดการความขัดแย้งการใช้ประโยชน์
ทรัพยากรธรรมชาติโดยสันติ

แนวทางการพัฒนา

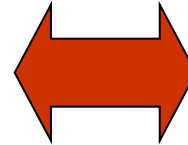
- 1. รัชชาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ**
- 2. สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและควบคุมมลพิษ**
- 3. พัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น**
- 4. การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้**

1. รัชชาฐานทรัพยากรและ ความสมดุลของระบบนิเวศ

แนวทางการขับเคลื่อน

รัฐ

กระจายอำนาจ

บูรณาการ

ดิน ที่ดิน

น้ำ

ป่า

ความหลากหลายทางชีวภาพ

ฟื้นฟู

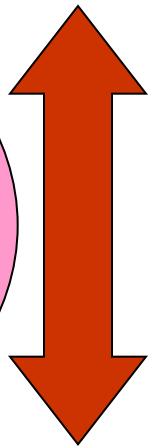
อนุรักษ์

สมดุล

บริหารจัดการ

ใช้ประโยชน์

ข้อมูล
องค์ความรู้

มีส่วนร่วม

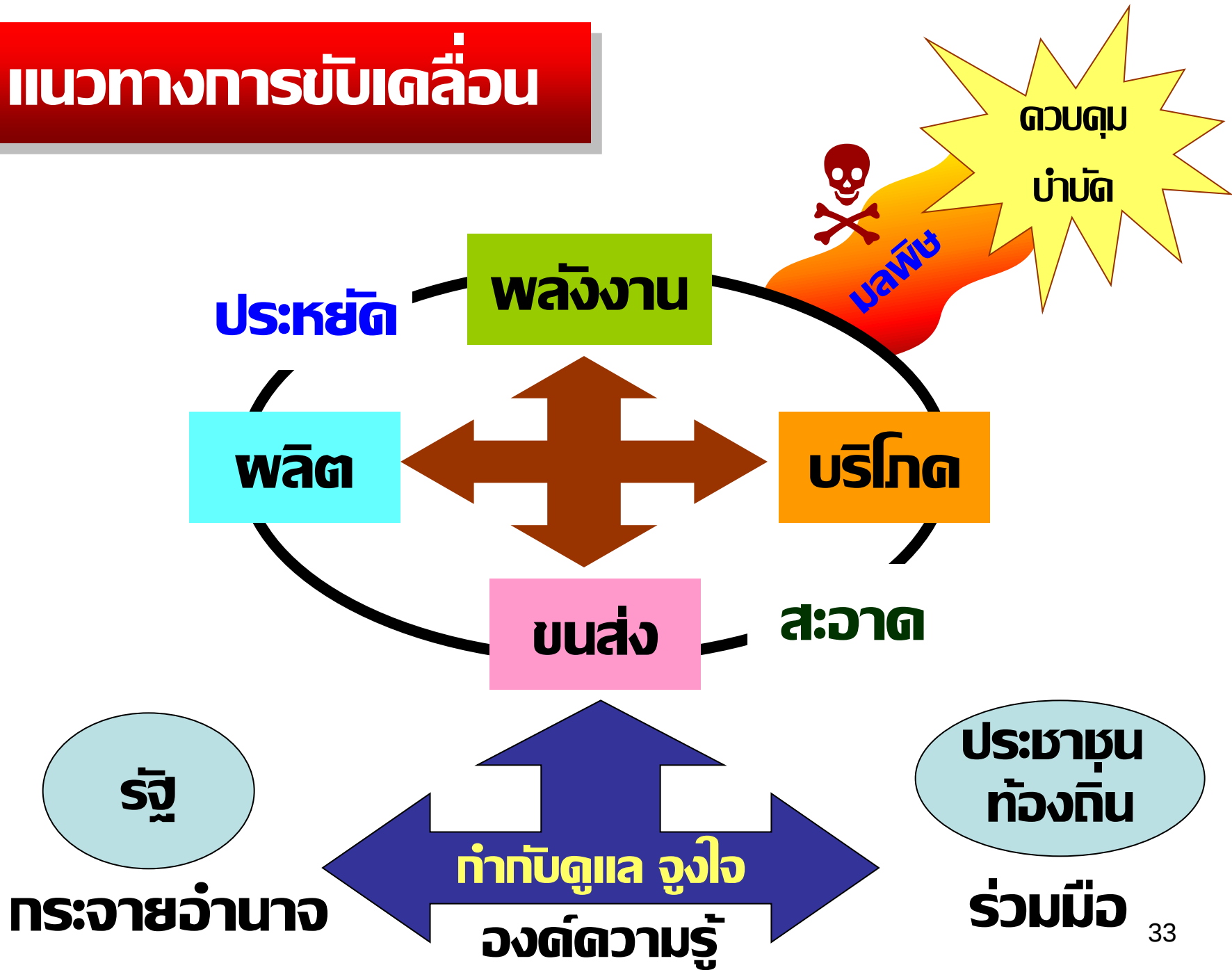
ประชาชน

บทบาทภาคี

	ข้อมูล	กำกับดูแล	บริหารจัดการ	เครือข่าย ส่วนร่วม	สร้างความ เข้าใจ
รัฐ	★	★	★	★	★
เอกชน				★	★
ภาควิชาการ	★			★	★
อปท.	★	★	★	★	★
องค์กร พัฒนาเอกชน	★			★	★
ชุมชน/ ประชาชน		★	★	★	★
สื่อมวลชน	★				★

2. สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและ ตอบสนองมลพิษ

แนวทางการขับเคลื่อน

บทบาทที่ดี

	ผลิต/บริโภค ประหยัด/สะอาด	กำกับ ดูแล	จูงใจ	เครือข่าย	สร้างความ เข้าใจ
รัฐ	★	★	★	★	★
เอกชน	★			★	
ภาควิชาการ				★	
อปท.		★	★	★	★
องค์กร พัฒนาเอกชน				★	★
ชุมชน/ ประชาชน	★	★		★	★
สื่อมวลชน					★

3. พัฒนาคุณภาพ ความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

**แนวทางการ
ขับเคลื่อน**

สร้างคุณค่า

**สมุนไพร ยาไทย
แพทย์แผนไทย**

วิจัยและพัฒนา

ภูมิปัญญา

**วิทยาศาสตร์
เทคโนโลยี**

ฐานข้อมูล

ความหลากหลายทางชีวภาพ

ปกป้อง พัฒนา

ความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหาร

**เกษตรอินทรีย์
เกษตรยั่งยืน**

รู้

ทราบ

บทบาทภาคี

	ข้อมูล	ปกป้อง ฟื้นฟู	วิจัย พัฒนา	สร้าง คุณค่า	เครือข่าย	สร้าง ความเข้าใจ
รัฐ	★	★	★	★	★	★
เอกชน			★	★	★	★
ภาควิชาการ	★	★	★		★	★
อปท.	★	★			★	★
องค์กร พัฒนาเอกชน	★	★			★	★
ชุมชน/ ประชาชน	★	★		★	★	★
สื่อมวลชน						★

4. การบริหารจัดการเพื่อ เสริมสร้างองค์ความรู้

บทบาทภาคี

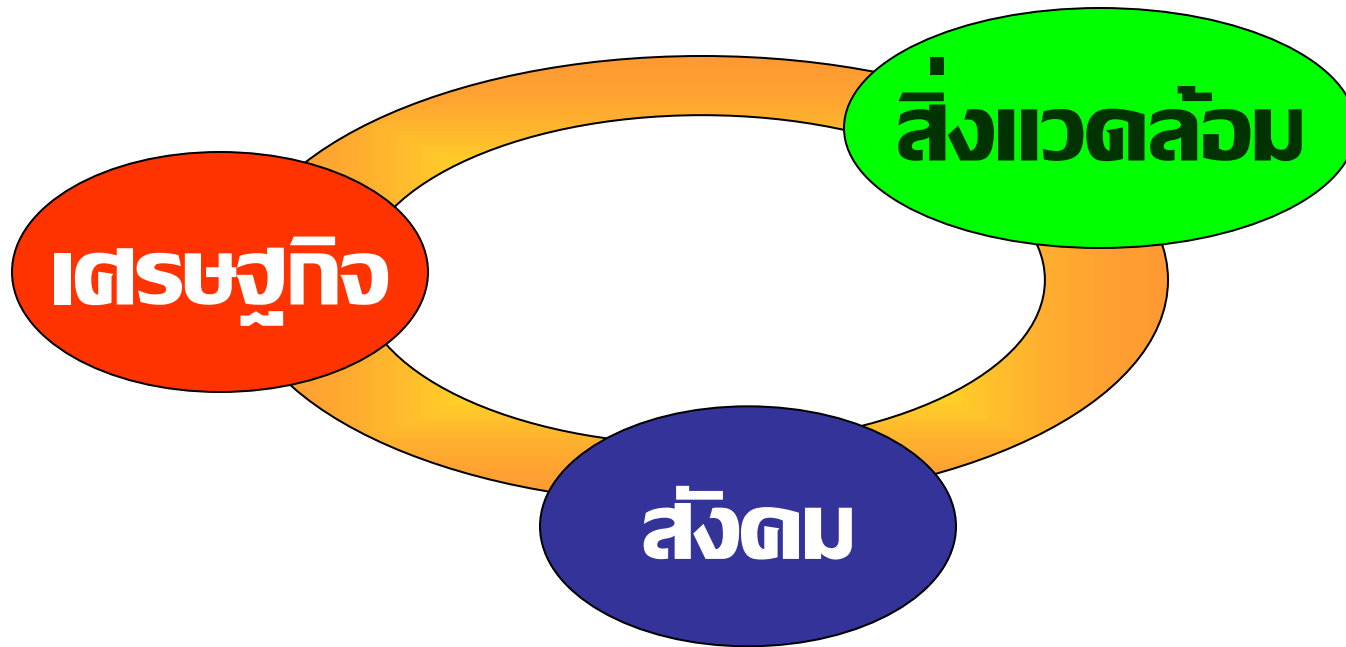
	วิจัยและ พัฒนา	หลักสูตร	เผยแพร่	อบรม	เรียนรู้
รัฐ	★		★	★	★
เอกชน	★		★	★	★
ภาควิชาการ	★	★	★	★	
อปท.				★	★
องค์กร พัฒนาเอกชน			★	★	
ชุมชน/ ประชาชน					★
สื่อมวลชน			★		

กระบวนการและกลไก

- **ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ**
- **ส่งเสริมความร่วมมือมือบริหารจัดการ
ระหว่างประเทศ**
- **กระจายอำนาจบริหารจัดการ**
- **แก้ปัญหาดความขัดแย้งโดยสันติวิธี**

ตัวชี้วัดสำหรับติดตามผล

ดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัดสำหรับติดตามผล

- **รักษากฎาंतरพยากรและสมดุระบบนิเวศ**
พื้นที่ป่า พื้นที่เกษตรกรรม
ระบบบริหาร 25 ลุ่มน้ำ
คุณภาพน้ำแม่น้ำสายหลัก
พื้นที่ป่าชายเลน พันธุ์พืช สัตว์

ตัวชี้วัดสำหรับติดตามผล

- สร้างสภาพแวดล้อมที่ดี

อัตราการเกิดบย: บองเสีย ดุณภาพวากาต เสีย

ระบบบำบัดน้ำเสีย แหล่งธรรมชาติ ตีลปกรรม

บัตยชีสินตำเป็นมิตรกับสิ่งแวดลอม

การประเมินสิ่งแวดลอมเชิงยุทธศาสตร์

หน่วยงาน ระเบียบ กฏ

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม สังคม สุขภาพ

ตัวชี้วัดสำหรับติดตามผล

- พัฒนาคูณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ
ระบบฐานข้อมูล
จำนวนตริอ่ายชุมชน
ความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชน
การขยายตัวการผลิต บริการ

ตัวชี้วัดสำหรับติดตามผล

- การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้

บุคลากร องค์กร.

หลักสูตร

ศึกษาวิจัย

ประชาสัมพันธ์

Nature knows best

